

Skolens landsforbund vil benytte anledningen til å komme med flere utdypende innspill til Stortingsmelding 34 (2023-2024), en mer praktisk skole.

Skolens landsforbund mener det er mange kjempegode forslag i denne stortingsmeldinga. Fellesskolen er grunnlaget for å utvikle kunnskapsrike, ansvarlige og engasjerte borgere som er rustet til å møte fremtidens utfordringer. Den fremmer like muligheter for alle elever og sikrer at hver elev får den støtten og veiledningen de trenger for å nå sitt fulle potensial, noe som er avgjørende for å bygge et samfunn der bærekraftige verdier og praksiser er integrert i hverdagen. Slik samfunnet er i dag er det viktig å styrke fellesskolen. Vi må bruke muligheten som ligger i fellesskolen for å motkjempe ekstremisme. Dessverre ser vi i dag at mange elever sliter med skolevegring og det er stort frafall og manglende gjennomføringsgrad i skolen. Mange skolemiljø preges av vold og trusler. Mange av forslagene er tiltak som treffer elevenes opplæring raskt og direkte, andre tiltak er mer langsiktige og har mer utviklingspreg. Vi har alle det samme målet - en best mulig skole som ruste elevene våre til å komme godt rusta til et aktivt arbeidsliv. Vi håper at stortingspolitikkerne ender opp med en tydelig retning for utviklinga av norsk skole. Det er viktig at den politikken som nå skal drives er helhetlig, man må i enda større grad se helheten fra barnehage og gjennom hele utdanningsløpet - til og med etter- og videreutdanningssystemet. Tiltak på et nivå, har innvirkning på resten av skolen. *Det videre arbeidet må ha en helhetlig tilnærming hvor tiltakene sees i sammenheng slik at de kan virke sammen.*

Praktiske fag og aktiviteter krever ofte spesialutstyr og materialer, noe som kan være kostbart. Mange skoler har stramme budsjetter og må prioritere hvor de bruker pengene sine. Dette kan føre til at praktiske fag og aktiviteter blir nedprioritert.

Praktisk aktivitet stiller større krav til areal (størrelse og utforming), utstyr, voksentetthet, planlegging, sikkerhet, klassestørrelse, elevsammensetting og kompetanse. Det er med andre ord mye som må på plass for å få en mer praktisk skole. Mye av dette koster. Skolens landsforbund mener at Norge ikke har råd til at det ikke i enda større grad satses på skolen. Man må i større grad tilbake til det å utvikle elevenes praktiske ferdigheter gjennom at de får erfare praktisk arbeid med ulike materialer og redskaper.

Skolens landsforbund ønsker å gå nærmere inn på noen av tiltakene som er foreslått i Stortingsmelding 34:

Arbeidslivsfag

Vi mener at det må bli obligatorisk for skolene å tilby arbeidslivsfag. Vi mener det er viktig å peke på at det å sette arbeidslivsfaget opp mot fremmedspråkene vil gi konsekvenser for opplæring i fremmedspråk på videregående. Man må konsekvensutrede hvordan dette vil virke inn på studieløpene i videregående, og hvilken betydning dette vil ha for kompetansen blant lærere både i grunnskole og videregående opplæring.

I de skolene som allerede tilbyr arbeidslivsfag er kjempestor forskjell på hvordan faget gjennomføres. Man må samle de gode eksemplene fra skoler som lykkes. Det er skoler som har funnet fram til løsninger som gir elevene muligheter til å få praktisk erfaring med reelle arbeidssituasjoner, større innsikt i ulike yrker og arbeidsoppgaver, samt gir en mer helhetlig sammenheng mellom teori og praksis. De skolene som har lyktes har satsa på at kompetanse blant læreren er til stede, at timene kan gjennomføres i dertil egna rom (verksted), at man har riktig verktøy og ressurser til å gjøre et praktisk arbeid, og at man har organisert arbeidet på en

slik måte at man rekker å utføre praktisk arbeid. Arbeidslivsfag betinger et godt samarbeide mellom grunnskole og videregående skole, og mellom grunnskole og lokalt næringsliv. Disse samarbeidene må gis gode betingelser og være forutsigbart, både praktisk og økonomisk. En vei å gå er lokale partnerskapsavtaler mellom skoler og næringsliv. Dette kan for eksempel være avtaler om bruk av praktiske læringsverksteder, hospiteringsordninger eller gjensidig bruk av kompetanse.

Elevene trenger en praktisk, fysisk og teoretisk tilnærming til fagstoffet, for å kunne ta til seg kunnskap på ulikt vis, da de er høyst ulike individer. Det er jo fortsatt sånn at noen vil gå en teoretisk vei, og har et mål på hva de vil. Arbeidslivsfag er ikke nødvendigvis noe alle ønsker eller trenger, men alle elever må få mulighet til å velge det. Slik er det ikke i dag. Det er viktig å forberede elevene på virkelige utfordringer. Verden er ikke delt inn i fag, og virkelige problemer krever ofte en tverrfaglig tilnærming. Skolen bør speile dette for å forberede elevene på fremtidige utfordringer.

Et godt samarbeid mellom skole og lokalsamfunn kan skape et helhetlig og støttende læringsmiljø for alle elever. Samarbeid med lokale bedrifter og organisasjoner kan gi elevene praktisk erfaring og innsikt i arbeidslivet, og det bidrar også tilbake til næringsliv i forhold til framtidig tilgang på kompetanse. Noe av samarbeidet stopper seg enkelte ganger på grunn av manglende økonomi og tid. Dette er hindre det burde være enkelt å gjøre noe med, uten at det blir en stor slitasje på bedrifter i lokalsamfunnet. Vi erfarer at bedrifter ofte strekker seg langt for å støtte opp om lokalsamfunnene og skolene, men de kan ikke sitte med hele regninga.

Rådgivertjenesten

Skolens landsforbund mener at man må i enda større grad satse på styrking av rådgivertjenesten i grunnskolen. Tid og kompetanse er nøkkelord. Arbeidslivsfag, utdanningsvalg og rådgivertjenesten må i enda større utstrekning samarbeide om praktisk læring. Arbeidslivsfag og utdanningsvalg må ikke være salderingsfag i den forstand at dette er fag lærere blir satt til å ha fordi de mangler timer for å fylle opp timeplanen sin.

Lærerutdanningen

Det må være økt fokus på at lærerutdanninga, både grunnutdanning, videre- og etterutdanning tar inn praktiske arbeidsmåter i studiene. Studiene må bygges opp slik at studentene er rustet til å tilby en variert og praktisk undervisning på de ulike fagenes premisser når de kommer ut i skolen. De praktiske og estetiske faga må få tilbake sin status. Fagrom må få være fagrom, og de må «styres» av lærere med fagkompetanse.

Valgfagene

Skolens landsforbund bifaller styrking av valgfagene, og mener at det er flott at de også skal innføres på mellomtrinnet. Vi mener at praktiske fag og flere valgmuligheter er en riktig vei å gå. Det bør ikke komme forslag på valgfag som har store fagplaner og hvor man må gjennom store mengder med teori. Fagene må være fullt ut praktisk retta. Vi ønsker oss også at man ser på innholdet i fagplanene for valgfagene. De inneholder ganske teoriretta kompetansemål slik de ligger i dag. Vi stiller spørsmål ved at det foreslås at man skal kunne ta en time fra fleksibiliteten på 10 % i fag- og timefordelingen. Man vil ha inn mye ulikt i norsk skole, men det sies lite om hva som skal ut. Ender man ikke på denne måten med svært store ulikheter rundt i landet? Er det det man vil?

Elevaktive arbeidsmåter

Elevaktive arbeidsmåter er undervisningsmetoder som setter elevene i sentrum av læringsprosessen. Disse metodene fokuserer på å engasjere elevene aktivt i læringen, slik at de ikke bare mottar informasjon passivt, men også deltar aktivt i å utforske, diskutere og anvende kunnskap. Gjennom diskusjoner og debatter får elevene mulighet til å uttrykke sine meninger, lytte til andres synspunkter og utvikle kritisk tenkning. Dette fremmer en dypere forståelse av emnet og styrker kommunikasjonsevner.

Prosjektbasert læring gir elevene mulighet til å fordype seg i et tema og anvende kunnskap på en praktisk måte. Elevene arbeider med prosjekter som ofte strekker seg over lengre tid, noe som kan inkludere forskning, eksperimenter eller kreative oppgaver. Samarbeidslæring er også en viktig del av elevaktive arbeidsmåter. Gjennom gruppearbeid og samarbeid lærer elevene å samarbeide, dele ansvar og støtte hverandre i læringsprosessen, noe som fremmer sosiale ferdigheter og evnen til å arbeide i team.

Praktiske oppgaver gir elevene mulighet til å anvende teoretisk kunnskap i praksis. Dette kan inkludere eksperimenter i naturfag, håndverk i kunst og håndverk, eller matlaging i mat og helse. Praktiske oppgaver gjør læringen mer konkret og relevant. Bruk av teknologi kan også gjøre læringen mer interaktiv og engasjerende. Digitale verktøy og ressurser kan brukes for å samarbeide på prosjekter eller øve på ferdigheter gjennom apper og spill.

Uteskole og ekskursjoner gir elevene nye perspektiver og gjør læringen mer opplevelsesbasert. Å flytte undervisningen utendørs eller til andre læringsarenaer kan inkludere alt fra naturfaglige eksperimenter i skogen til historiske rollespill på museer. Elevstyrte aktiviteter gir elevene mulighet til å ta ansvar for egen læring ved å planlegge og gjennomføre aktiviteter som presentasjoner, diskusjoner eller prosjekter. Dette fremmer selvstendighet og ansvarsfølelse.

Elevaktive arbeidsmåter bidrar til å skape et dynamisk og engasjerende læringsmiljø hvor elevene er aktive deltakere i sin egen læringsprosess. Dette fremmer ikke bare faglig utvikling, men også personlige og sosiale ferdigheter som er viktige for livet utenfor skolen.

Skolens landsforbund ser fram til et godt samarbeid om utviklingen av en praktisk fellesskole hvor alle trekker i samme retning til beste for alle elever.